

Utvärdering av resursfördelningsmodell gymnasieskola 2024 samt förslag till förändring 2025

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Innehåll

Bakgrund	3
Befintlig intern resursfördelningsmodell gymnasieskola.....	3
Strukturersättning	4
Ersättning för visst stöd på introduktionsprogram	4
Ersättning för nationellt godkänd idrottsutbildning.....	4
Tilläggsbelopp	5
Fördelning av kommunbidrag 2024 till nämndens kommunala gymnasieskolor och anpassade gymnasieskolor	5
Ekonomisk analys av resursfördelning till gymnasieskola nämndsbudget 2024.....	6
Sammanställning programpriser 2024, Malmö stads största avvikelserna mot riksprislistan	6
Förslag till förändringar inför nämndsbudget 2025.....	11

Bakgrund

Enligt 2 kap. 8 § skollagen ansvarar huvudmannen för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen och de bestämmelser som finns för utbildningen i andra författningar. Kommuner ska fördela resurser till utbildning inom skolväsendet efter elevernas olika förutsättningar och behov, 2 kap. 8 b § skollagen.

Enligt 4 kap. 3 § skollagen ska varje huvudman inom skolväsendet på huvudmannanivå systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Det systematiska kvalitetsarbetet ska enligt 4 kap. 5 § inriktas på att de mål som finns för utbildningen enligt skollag och i andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls. Om det vid uppföljning, genom klagomål eller på annat sätt framkommer att det finns brister i verksamheten ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas, 4 kap. 5 § skollagen. Syftet med det systematiska kvalitetsarbetet inom skolan är att säkerställa och ge underlag för utvecklingsåtgärder för att de nationella målen för utbildningen ska uppnås. Huvudmannen ansvarar för att det vidtas åtgärder för förändring och förbättring när brister synliggörs.

2020-12-16 beslutade gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden om en ny resursfördelningsmodell till gymnasieskola och gymnasiesärskola (från 2023 anpassad gymnasieskola), (GYVF-2020-4279). Med utgångspunkt i en genomlysning av befintlig resursfördelningsmodell för gymnasieskolorna beslutades förändringar i flera delar av modellen. Ett syfte var att i högre grad fördela resurserna utifrån elevers behov så att de skolor och program som behöver ägna mycket kraft åt det kompensatoriska uppdraget också ges bättre ekonomiska möjligheter till det. Ett annat syfte var att öka transparensen i resursfördelningen. Resursfördelning utgår för de elever som är registrerade på respektive skola den 15:e varje månad.

Resursfördelningsmodell utvärderas årligen innan beslut om nämndsbudget för kommande år. Utvärderingen innehåller förslag till förändringar utifrån analys av priser, kostnader samt koppling till det systematiska kvalitetsarbetet.

Befintlig intern resursfördelningsmodell gymnasieskola

Den befintliga modellen för *intern resursfördelning* ersätter skolorna med ett pris för nationellt program och ett pris för introduktionsprogram. De nationella programmens ersättningsmodell följer uppdelningen i riksprislistan, det vill säga ingen uppdelning på inriktningar, förutom estetiska programmet inriktning musik samt fordon- och transportprogrammet med inriktning transport. Vidare utgår särskilt pris för naturvetenskapsprogrammet med särskild variant musik.

Skolorna tilldelas ersättning per elev utifrån det registrerade elevantal som finns i elevsystemet den 15:e respektive månad. De kommunala skolorna ersätts för faktisk hyreskostnad och faktiska kapitalkostnader utöver det interna priset. Hyres- och kapitalkostnader ingår i ersättning till andra

kommuner (interkommunal ersättning) och i ersättning till fristående. Utöver programpris delas strukturersättning ut och bidrag för visst stöd delas ut på introduktionsprogram.

Strukturersättning

Strukturersättning infördes 2021 och beräknas på elevers meritvärde från årskurs 9. Ersättningen avser elever i årskurs 1 på nationella program. Introduktionsprogrammets priser är utformade för att möta strukturella behov på elevnivå. Bedömningen är därmed att det inte är relevant med strukturersättning kopplat till dessa program. Strukturersättningen ges i tre olika nivåer som fördelas ut för de elever på nationella program som har ett meritvärde under 200. Inför nämndsbudget 2023 höjdes beloppet för de med minst meritvärde med 5 000 kr. Nedan redovisas gällande nivåer:

- Meritvärde 79–119 ger 35 000 kronor/elev/år
- Meritvärde 120–159 ger 26 000 kronor/elev/år
- Meritvärde 160–199 ger 22 000 kronor/elev/år

Ersättning för visst stöd på introduktionsprogram

Eftersom utbildningen på programinriktat val (IMV) dels består av ämnen från grundskolan, dels av kurser från ett nationellt program, består ersättningen till den som anordnar programmet av två delar:

1. Ersättning för den del av utbildningen som motsvarar det nationella program som utbildningen är inriktad mot (ska ersättas med samma belopp som motsvarande nationellt program).

2. Ersättning för den del av utbildningen som avser det stöd som eleven behöver för att uppnå behörighet för det nationella programmet.

Skolverket har beslutat att det belopp som en kommun eller en huvudman för en fristående gymnasieskola har rätt att få i ersättning för avseende den del av programmet som avser visst stöd för att uppnå behörighet är 4 600 kronor per elev och ämne år 2024. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden använder Skolverkets rekommenderade belopp.

Till grund för bidragsbeloppets storlek i fråga om ersättning för visst stöd på introduktionsprogrammet ligger den faktiska undervisningskostnaden för föregående år dividera med 16 (obligatoriska ämnen i grundskolan) och multiplicerad med skolindex. Statistiska centralbyrån tar varje år fram underlaget till skolindex.

Ersättning för nationellt godkänd idrottsutbildning

NIU är utbildning med en tydlig elitidrottskaraktär och ett etablerat samarbete med ett specialidrottsförbund som är relevant för utbildningen. Utbildningen ska också tillstyrkas av specialidrottsförbundet. Ersättning för

elever på nationellt godkända idrottsutbildningar (NIU) är 758 kronor per månad och elev, oavsett om det är individuell sport eller lagsport.

Tilläggsbelopp

Individuellt beslut om tilläggsbelopp för extraordinära stödinsatser och modersmål kan erhållas utöver grundbeloppet. Nämnden har tagit del av process för ansökan och beslutat om hantering av ersättningar utöver grundbelopp 2024 (GVN 2024-06-19 § 103).

Gällande extraordinära stödinsatser krävs det att elev har behov av ett mycket omfattande personligt stöd. Ersättning är direkt kopplad till skolans extraordinära stödinsatser utifrån elevens särskilda behov och förutsättningar att genomföra sin utbildning.

Fördelning av kommunbidrag 2024 till nämndens kommunala gymnasieskolor och anpassade gymnasieskolor

2024 års resursfördelningsmodell innebar följande resursfördelning i nämndsbudget 2024:

Tabell 1 Budget 2024 - fördelning

Budget 2024 (tkr)	Belopp	Andel
Programpriser	708 857	79,2%
Lokalhyra	142 135	15,9%
Tilläggsbelopp (extraordinära stödinsatser, modersmål)	14 000	1,6%
Kapitalkostnader	12 079	1,4%
Strukturresurs	7 084	0,8 %
VFU-resurs, idrottsresurser med mera	4 965	0,6 %
Visst stöd på introduktionsprogram och NIU-tillägg	5 542	0,6 %

Strukturresurs delas inte ut till introduktionsprogram utan endast till årskurs 1, vilket förklarar den låga andelen på 0,8%.

Ekonomisk analys av resursfördelning till gymnasieskola nämndsbudget 2024

I följande avsnitt jämförs dels programprislistor 2024 för gymnasieprogram och dels statistik från Kolada, för åren 2022-2023.

Malmö stad ligger relativt högt i prissättningen för majoriteten av programmen inom gymnasiet, jämfört med riksprislistan, andra skånska kommuner samt storstadsregionerna. Malmös programpriser ska bidra till ökad likvärdighet och en kvalitativ utbildning.

Nedan statistik visar på vissa tendenser och de olika jämförelserna pekar åt samma riktning. Det bör även noteras att statistiska jämförelser inte beaktar kommuners olika politiska prioriteringar och satsningar samt ambitionsnivåer.

De program som har flest elever i kommunal regi höstterminen 2024 är Samhällsvetenskapliga programmet med andelen 21 % av eleverna (2023: 24%), Naturvetenskapliga programmet med andelen 15% av eleverna (2023:15%) och Ekonomiprogrammet med andelen 11% av eleverna (2023: 10%).

Sammanställning programpriser 2024, Malmö stads största avvikelserna mot riksprislistan

Riksprislistan innehåller de grundbelopp per elev, program och inriktning som kommunerna ska betala till enskilda huvudmän när en elev har antagits till en utbildning som hemkommunen inte erbjuder själv eller i samverkan med andra kommuner. Det är Skolverket som får meddela föreskrifter om bidragsbeloppens storlek. Till grund för bidragsbeloppens storlek ligger kommuners budgeterade bidragsbelopp och regioners budgeterade kostnader för program och i förekommande fall inriktning.

Riksprislistan är Skolverkets föreskrifter om vissa belopp för elever på fristående gymnasieskolor och anpassade gymnasieskolor, internationella skolor samt ersättning för visst stöd på introduktionsprogram. Alla belopp som redovisas är inklusive moms.

Malmö ligger med avvikelse mot riksprislistan gällande samtliga gymnasieprogram. De högskoleförberedande programmen varierar med avvikelser mellan -5% och 18% medan yrkesprogrammen varierar med avvikelser mellan -6% och 17%. Malmö ligger med största avvikelser mot riksprislistan 2024 för Ekonomiprogrammet med 18%, El- och energiprogrammet med 15%, VVS- och fastighetsprogrammet med 17%, Försäljnings- och serviceprogrammet med 10% och Samhällsvetenskapsprogrammet med 7%.

Tabell 2. Programpriser 2024 enligt riksprislista och Malmö stad (IKE). Innehållet kommenteras i stycket ovan.

Programpris 2024, kronor	Riksprislistan	Malmö stad (IKE)
Barn- och fritidsprogrammet	117 500	113 440
El- och energiprogrammet	143 000	165 039
Ekonomiprogrammet	97 700	115 102
Estetiska programmet	129 500	130 414
Estetiska programmet, musik	164 500	161 265
Fordons- och transportprogrammet	168 800	173 196
Fordons- och transportprogrammet, transport	224 600	211 993
Handels- och administrationsprogrammet	115 600	120 943
Försäljnings- och serviceprogrammet	115 400	127 023
Hotell- och turismprogrammet	126 200	131 115
Humanistiska programmet	107 300	109 677
Naturvetenskapsprogrammet	106 200	109 440
Restaurang- och livsmedelsprogrammet	166 900	173 209
Samhällsvetenskapsprogrammet	99 400	106 022
Teknikprogrammet	115 200	109 572
VVS- och fastighetsprogrammet	154 700	181 628
Vård- och omsorgsprogrammet	126 000	128 392

Tabell 3 Prisskillnad mot Malmö, i procent (minus innebär att Malmö har ett lägre programpris)

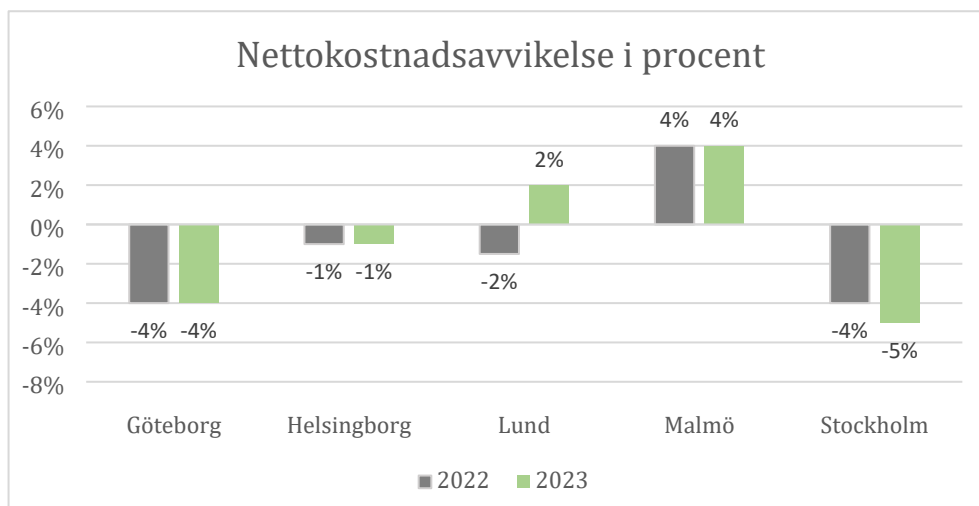
Programpris 2024, kronor	Prisskillnad mot Malmö, i procent (minus=Malmö har ett lägre programpris)				
	Riks- prislista	Stockholm	Göteborg	Lund	Helsing- borg
Barn- och fritidsprogrammet	-3%	24%	-8%	-19%	3%
El- och energiprogrammet	15%	39%	13%	-3%	14%
Ekonomiprogrammet	18%	36%	20%	6%	22%
Estetiska programmet	1%	13%	2%	18%	4%
Estetiska programmet, musik	-2%	21%	4%	3%	7%
Fordons- och transportprogrammet	3%	21%	-1%	-	-8%
Fordons- och transportprogrammet, transp.	-6%	-2%	1%	-	3%
Handels- och administrationsprogrammet	5%	26%	9%	-16%	13%
Försäljnings- och serviceprogrammet	10%	33%	14%	-11%	18%
Hotell- och turismprogrammet	4%	37%	1%	-6%	7%
Humanistiska programmet	2%	29%	5%	5%	-29%
Naturvetenskapsprogrammet	3%	17%	7%	3%	4%
Restaurang- och livsmedelsprogrammet	4%	26%	1%	2%	3%
Samhällsvetenskapsprogrammet	7%	26%	11%	1%	12%
Teknikprogrammet	-5%	12%	-2%	-4%	-6%
VVS- och fastighetsprogrammet	17%	51%	19%	2%	27%
Vård- och omsorgsprogrammet	2%	34%	2%	-7%	9%

Jämförelse i Kolada utfall 2022-2023

Kolada är en databas som används av kommuner och andra offentliga verksamheter i Sverige för att göra jämförelser mellan kostnader, prestationer och resultat inom offentlig verksamhet. Den används för att underlätta för myndigheter och politiker att analysera och jämföra verksamheter. I jämförelsen nedan jämförs de uppgifter som respektive kommun har lämnat i räkenskapssammandraget.

Nettokostnadsavvikelse

Gymnasieskolan i Malmö stad är 4% dyrare än förväntat, enligt Koladas nettokostnadsavvikelse. Måttet är framtaget genom att jämföra nämndens kostnader för gymnasiet mot en referenskostnad, som tar hänsyn till Malmös förutsättningar (befolkning 16-18-åringar, elevers programval, antagande om skolskjuts, inackorderingsbidrag mm). Notera att den nya internhyresmodellen som infördes 2024 sänkte nämndens lokalkostnader väsentligt, vilket kommer få genomslag i 2024 års nettokostnadsavvikelse.

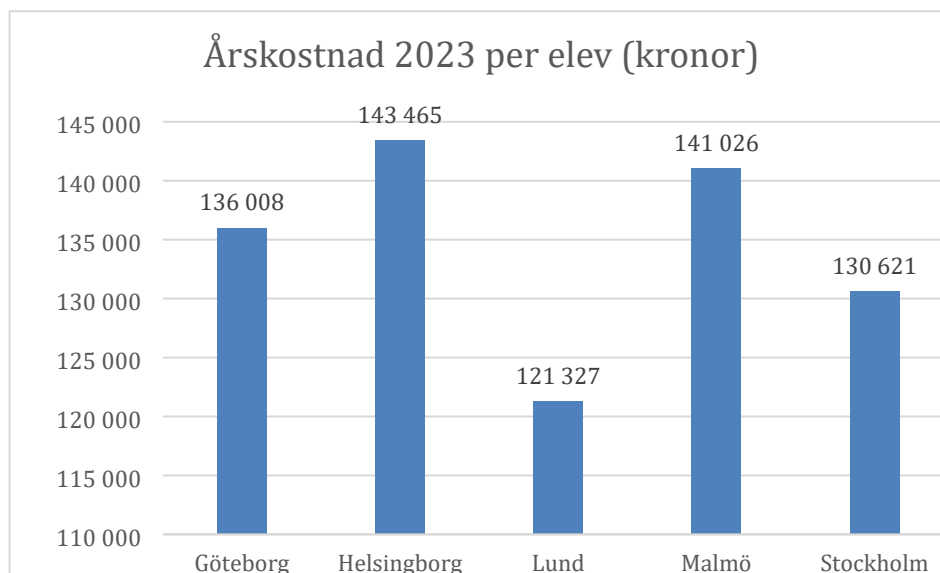
Kostnad för kommunal gymnasieskola, kronor per elev

Malmös kostnad per elev i gymnasieelev (i egen regi) följer i princip kostnadsutvecklingen i riket för perioden 2015-2016. Från 2017 närmar sig Malmös kostnadsnivå successivt rikets nivå. I Skånes kommuner går det att se en jämn kostnadsökning. Det innebär att gapet mellan kostnads per elev i Skånes kommuner och Malmö ökar eftersom Malmö har en vikande kostnadsutveckling.

I förhållande till Göteborg har kostnad per gymnasieelev i kommunal verksamhet minskat något. Kostnad per elev i Malmös är 2023 4% högre än Göteborg (2022: 5%). Andelen elever i yrkesprogram, högskoleförberedande program samt introduktionsprogram är snarlika i Malmö och Göteborg

Helsingborgs kostnad per elev är 2023 2% högre än i Malmö (2022: 1%). En bidragande faktor är att Helsingborg har fler yrkesprogram än Malmö (yrkesprogram är mer kostsamma än högskoleförberedande program).

I Lund är kostnad per elev 16% lägre än i Malmö (2022: 22%) och i Stockholm är kostnad per elev 8% lägre än i Malmö (2022: 9%). Andelen elever som läser högskoleförberedande program är höga i Lund och Stockholm, vilket förklarar Malmö högre elevkostnad.

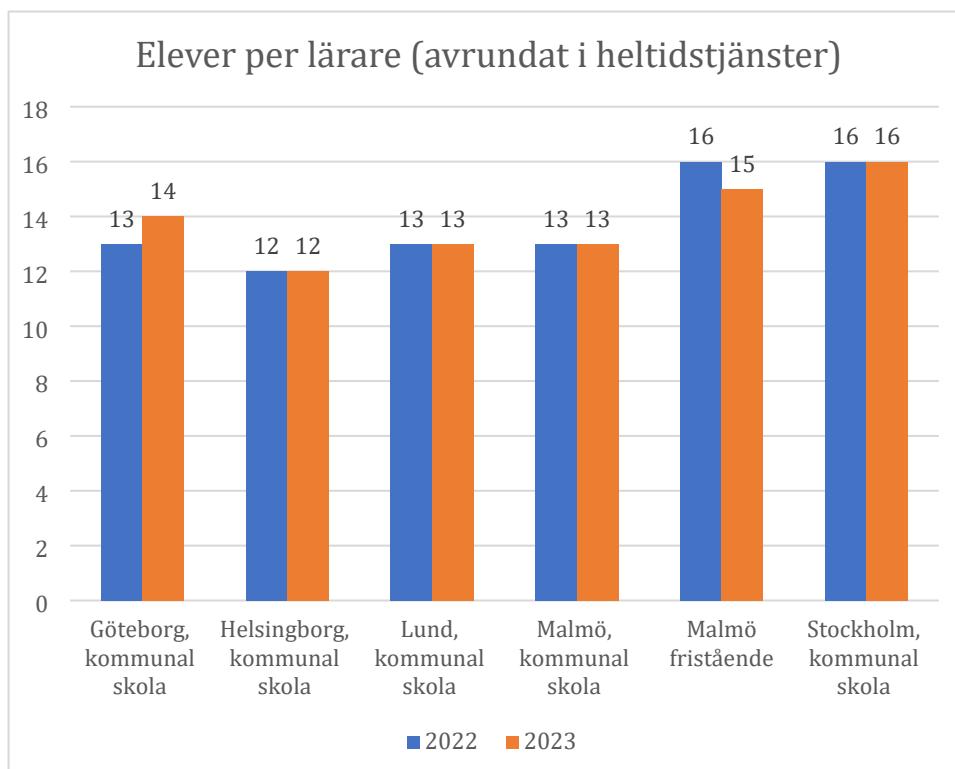
Fördelning programval 2023, i procent

Nedan tabell visar elevers programval i Göteborg, Helsingborg, Lund, Malmö och Stockholm. Innehållet kommenteras i stycket ovan.

	Göteborg	Helsingborg	Lund	Malmö	Stockholm
Högskoleförberedande	61	50	84	65	84
Introduktionsprogram	19	16	4	15	7
Yrkesprogram	20	34	12	20	9

Elever per lärare 2022–2023

För att bryta ner resursanvändningen i personella mått kan personalnyckeltalet, elever/lärare i Kolada användas. Statistiken visar att Malmö har färre elever per lärare än Göteborg, Stockholm och Malmö fristående skolor. Även gällande detta mått kan programval, ekonomiska förutsättningar och andra omständigheter påverka rektorernas val av organisation.

Förslag till förändringar inför nämndsbudget 2025

Den befintliga modellen för *intern resursfördelning* ersätter skolorna med ett pris för nationellt program och ett pris för introduktionsprogram. De nationella programmens ersättningsmodell följer uppdelningen i riksprislistan, det vill säga ingen uppdelning på inriktningar, förutom estetiska programmet inriktning musik samt fordon- och transportprogrammet med inriktning transport. Vidare utgår särskilt pris för naturvetenskapsprogrammet med särskild variant musik.

För att uppnå en ökad likvärdighet i resursfördelningsmodellen föreslås förändringar inför nämndsbudget 2025. Förslaget innebär följande ändringar inom den **interna** resursfördelningen (**pris exklusive hyra, förvaltningsövergripande och kapitalkostnader**).

Genom den 1%-iga justeringen av priser erhålls full täckning för index. Justeringen är ett netto av indexhöjning med 2,6% och effekt av sänkt PO-pålägg med -1,6%. För att ytterligare främja yrkesutbildningar av hög kvalitet föreslås vissa prishöjningar. Däremot föreslås det att samhällsvetenskapsprogrammet och ekonomiprogrammet som fortfarande ligger högt i förhållande till riksprislistan inte erhåller full täckning för index. Malmö stads programprislista 2025 (IKE) enligt detta förslag finns som bilaga i Nämndsbudget 2025 (GYVF-2024-5734).

Nationella program

- Samtliga nationella yrkesprogram höjs med 1%
- Fyra yrkesprogram höjs med 10 000 kronor, indexhöjning och effekt av sänkt PO-pålägg inkluderat.
 - Fordon- och transportprogrammet, transport
 - Hotell- och turismprogrammet
 - Vård- och omsorgsprogrammet
 - Lärlingsutbildning
- Samtliga högskoleförberedande program, exklusive samhällsvetenskapsprogrammet och ekonomiprogrammet, höjs med 1%.
- Samhällsvetenskapsprogrammet och ekonomiprogrammet sänks med -1% (netto av indexhöjning 0,6% och effekt av sänkt PO-pålägg -1,6%).

Introduktionsprogram

- Introduktionsprogrammen, programinriktat val och yrkesintroduktion höjs med 1%.
- Individuellt alternativ höjs med 10 000 kronor, indexhöjning och effekt av sänkt PO-pålägg inkluderat.

Anpassad gymnasieskola

- Samtliga program inom anpassad gymnasieskola höjs med 1%.